

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیرواز
مقاله سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان:

روش های دوستی با جوانان بر اساس سیره نبی

استاد راهنما:

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

آمنه توحیدی راد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیرواز
مقاله سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان:

روش های دوستی با جوانان
بر اساس سیره نبی

استاد راهنما:

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

آمنه توحیدی راد

بهار ۹۷

چکیده

اغلب نوجوانان دارای روحیه ای عاطفی هستند و موضوع مهم برای آنها انتخاب دوست است و چون علاقه داشتن به کسی یا چیزی، باعث می‌شود انسان در برابر نقص‌های آن شخص یا آن چیز کور شود از این رو اصلی که در دوستی و رفاقت مهم تلقی می‌شود، نقد دوست است. پیامبر (صلی الله علیه و آله) سخت به قشر جوان علاقه مند بود و آنها را دوست می‌داشت و نصیحت شان می‌کرد و بیان می‌کرد آنچه که در دوستی‌ها اصالت و استواری دارد ایمان به خدا و هدف‌های دینی است که پیامبر (صلی الله علیه و آله) در سیره‌ی نبوی خود اصحابش را به ایمان به خدا دعوت می‌کرد. خداوند و ائمه بارها ابراز علاقه خود را نشان داده اند و ما نیز اگر بدانیم خدا دوستمان دارد ما هم خدا را بیشتر دوست خواهیم داشت و اگر می‌دانستیم دوست یکی از اموری است که شخصیت انسان را می‌سازد و ملاک و معیار شناخت و قضاوت همین دوست‌های ما هستند گام خود را در راه دوستی با توجه و دقت بیشتری بر می‌داشتم تا به موفقیت‌هایی برسیم.

کلیدواژه‌های جوان، سیره، دوستی، محبت، نبی.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱- مقدمه	۱
۲- منشأ و اهمیت جایگاه دوستی	۱
۳- ۱- منشأ دوستی	۲
۴- ۲- حد و مرز دوستی	۲
۵- ۳- آئین دوستی	۲
۶- اساس دوستی از منظر قرآن کریم	۳
۷- ۱- توجه به محبت	۳
۸- ۲- تعديل دوستی	۳
۹- ۳- دوستی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) با جوانان	۳
۱۰- ۱- فرائت قرآن در محفل جوانان	۳
۱۱- ۲- دلجویی از جوانان	۳
۱۲- ۳- راه و رسم دوست یابی	۳
۱۳- ۴- آشنایی با فروتنی پیامبر (صلی الله علیه و آله)	۳
۱۴- ۵- چهار توصیه برای ادامه دوستی	۳
۱۵- ۶- ۱- غنیمت شمردن اقبال مردم	۳
۱۶- ۲- کوتاهی نکردن نسبت به دوستان قدیمی	۳
۱۷- ۳- ۲- به کار گرفتن پیوند قطع رابطه	۳
۱۸- ۴- ۳- میانجی گری میان دو دوست درگیر با در دست داشتن شاخه ای گل	۳
۱۹- ۵- خوهای پدید آورنده دوستی	۳
۲۰- ۶- ۱- حسن النیه (خوش نیتی)	۳
۲۱- ۷- ۲- حسن الظن (خوش گمانی)	۳
۲۲- ۸- ۳- حسن الخلق (حسن خلق)	۳
۲۳- ۹- ۴- حسن العشره (خوش رفتاری)	۳

عمل نیکو استوار است. اگر رقابت و مسابقه ای است باید رقابت و مسابقه در کارهای خیر و آنچه که برای همه‌ی جامعه مفید است باشد و محدود به منفعت و مصلحت شخصی نباشد. فرد باید خود را در منافع جامعه ذوب کند و برای پیشرفت جامعه تلاش نماید و این امر جز با محبت و دوستی با هر آنکه خیر می‌رساند و هرآنکه این عقیده را پذیرفته، ممکن نیست. در همین رابطه خداوند متعال در قرآن مجید می‌فرماید: «مردان و زنان مؤمن دوستدار یکدیگرند که به کار شایسته فرمان می‌دهند و از کار ناشایست بازمی‌دارند اینانند که نماز را به پای می‌دارند و زکات می‌پردازند و خدا و رسول خدا (صلی الله علیه و آله) را اطاعت می‌کنند. خدوند به زودی بر آنان بخشایش می‌آورد، به راستی که خدا پیروزمندانه و فرزانه است این جامعه ای که خدا آن را خواسته و به آن برکت می‌دهد و به آن فرامی‌خواند، جامعه‌ای است که افراد آن جامعه به خدای یکتای یگانه ای که شریک ندارد و به محمد (صلی الله علیه و آله) بنده و رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ایمان دارند، در چنین جامعه‌ای مکانی برای فحشا و ناپسندی نخواهد بود.^۱

۱-۴- نقش دوستی در سرنوشت

بی‌شک عامل سازنده‌ی شخصیت انسان بعد از اراده، خواست و تصمیم، امور مختلفی است که آن هم نشینی دوست و معاشرت است چون انسان خواه ناخواه تأثیرپذیر است و بخش مهمی از افکار و صفات اخلاقی خود را از طریق دوستانش می‌گیرد. این حقیقت هم از نظر علمی و هم از طریق تجربیه و مشاهدات حسی به ثبوت رسیده است.

به نقل از امیرالؤمنین علی (علیه السلام) آمده است: «هرگاه وضع کسی بر شما مشتبه شد و دین او را شناختید، به دوستانش نظر کنید اگر آنها اهل دین و آیین خدا باشند، او نیز پیرو آیین خداست و اگر بر آیین خدا نباشند، او نیز بهره‌ای از آیین حق ندارد.»^۲

۱- محمد، تیجانی تونسی، راه نجات، ترجمه مرتضی رحیمی نژاد، چاپ دوم، بی‌جا، نشر حبیب، ۱۳۸۹، تخلیص صص ۲۲۰-۲۲۲.

۲- یدالله، نفری، دوستی زیباست، چاپ اول، بی‌جا، دارالنشر الاسلام، ۱۳۸۷، ص ۲۴.

آثار مثبت و منفی محبت

در روابط انسانی، عشق و علاقه، هم آثار نیک و جهات مثبت دارد و هم اگر بی حساب و بی معیار باشد پیامدهای سوء خواهد داشت به همان اندازه که دوست داشتن و عشق ورزیدن در انسان دوستدار، کشش و دلگرمی ایجاد می‌کند او را به همنگی با محبوب می‌کشاند گاهی هم حقایق را بر انسان پوشیده می‌سازد و عیب‌ها را کتمان می‌کند و نقاط ضعف را به نقاط قوت تبدیل می‌کند و زشت را زیبا جلوه می‌دهد و این از عوارض سوء افراط در محبت است به تعبیر حضرت رسول (صلی الله علیه و آله) علاقه به چیزی انسان را کور و کر می‌کند.^۱

۴-۲- دوستی و محبت سودمند

انسان علاقه دارد که مورد علاقه و محبت دیگران باشد اگر آن دوستداران، محبت خود را آشکار کنند، محبوب هم به محبّان علاقه مند می‌شود و این محبت دو جانبی، زندگی‌ها را از صفا و صمیمیت بیشتری برخوردار می‌سازد. ما اگر بدانیم خدا دوستمان دارد، ما هم خدا را بیشتر دوست خواهیم داشت و اگر بدانیم و بفهمیم که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام) به ما شیعیان عنایت و محبت دارند و این علاقه را بارها نشان داده و اظهار کرده اند، محبت عترت در دل ما بیشتر خواهد شد.

اینکه خداوند بارها در قرآن کریم، محبت خویش را ابراز کرده و در آیاتی که «ان الله يحب الذين» دارد می‌فرماید که خدا دوستدار پاکان، توبه کنندگان، پاکی جویان، نیکوکاران، متقین، متوكلین، صابران، اهل قسط و عدل است. و در جایی از کسانی یاد می‌کند که هم خدا آنان را دوست دارد و هم آنان به خدا علاقه دارند «يحبونهم و يحبونه» توجه به این نکته، که «حب خدا» را در دلها شعله ور می‌سازد، وقتی ائمه معصومین (علیهم السلام) محبت‌های خویش را نسبت به هوادارانشان ابراز می‌کنند متقابلاً این اظهار عشق عشق می‌آفریند.

۱- جواد، محدثی، اخلاق معاشرت، همان، صص ۱۸۵-۱۸۴.

و کلید جلب محبت ابراز علاقه خودتان است.^۱

۵- نتیجه گیری

انسان فطرتاً به دوست تمایل دارد اگر ما بدانیم که بهترین دوست و دلسوزترین دوست ما که از جهت محبت و لطف راه صحیح را به ما نشان می‌دهند خدا و پیامبران او هستند بی شک با محبت و اطاعت لحظه‌ای از آنها دریغ نخواهیم کرد و همینطور باید با محبت کردن، فروتنی، خوش رویی بتوانیم در جذب کردن جوانان در راستای اسلام و ایمان بکوشیم تا بتوانیم آنها را با خدا پیوند دهیم و در این راستا از اسوه‌ی دو عالم حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و سیره‌ی ایشان تبعیت کنیم.

۱- همان، صص ۱۸۶-۱۸۵.

فهرست منابع

* قرآن کریم

۱. پاینده، ابوالقاسم، **نهج الفصاحه**، ج ۱، چاپ چهارم، بی جا، دنیای دانش، ۱۳۸۲.
۲. تمیمی آمدی، عبدالواحد، **تصنیف غررالحکم و دررالکلم**، چاپ اول، قم، دفتر تبلیغات، ۱۳۶۶.
۳. تیجانی تونسی، محمد، **راه نجات**، ترجمه مرتضی رحیمی نژاد، چاپ دوم، بی جا، نشر حبیب، ۱۳۸۹.
۴. صبور اردوباری، احمد، **نقش بلوغ در تکامل انسانها**، بی جا، انتشارات رسالت قلم، ۱۳۷۸.
۵. صفایی حائری، عباس، **تاریخ پیامبر اسلام**، ج ۱، قم، مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵.
۶. طباطبایی، محمد حسین، **المیزان**، ترجمه محمد باقر موسوی همدانی، ج ۱۶، بی جا، دفتر انتشارات اسلامی، بی تا.
۷. طبرسی، فضل بن حسن، **مشکاة الانوار**، ترجمه عزیزالله عطاردی، ج ۱، چاپ اول، تهران، بی نا، ۱۳۷۴.
۸. فرهادیان، رضا، **آنچه یک جوان باید بداند**، چاپ هشتم، بی جا، مؤسسه ی بوستان کتاب، ۱۳۹۲.
۹. کلینی، یعقوب، **الكافی**، چاپ دوم، ج ۲، تهران، ناشر اسلامیه، ۱۳۶۲.
۱۰. مجلسی، محمد باقر، **بحار الانوار**، ج ۷۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، بی تا.

۱۱. محدثی، جواد، اخلاق معاشرت، چاپ سی و ششم، قم، مؤسسه‌ی بوستان کتاب، ۱۳۹۱.
۱۲. مدرسی، هادی، دوستی و دوستان، مترجمان: حمیدرضا شیخی و محمدرضا آژیر، چاپ پنجم، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۸۶.
۱۳. مروجی قلبی، محمد جواد، جوان از منظر معصومان، چاپ دوم، قم، مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۸.
۱۴. نفری، یدالله، دوستی زیباست، چاپ اول، بی‌جا، دارالنشر الاسلام، ۱۳۸۷.
۱۵. هیئت تحریریه مؤسسه‌ی در راه حق، برخی از مسائل زندگی ساز اسلامی، قم، انتشارات مؤسسه در راه حق، ۱۳۶۱.